

Samenvatting in toegankelijke taal¹

De Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) onderzocht tien ongelukken met militaire voertuigen. In deze samenvatting wordt in toegankelijke taal uitgelegd wat er is gebeurd en hoe dat kwam. Sommige woorden gaan over het werken bij Defensie. Deze woorden zijn onderstreept en worden aan het eind van de tekst uitgelegd.²

Wat is er gebeurd?

De Inspectie Veiligheid Defensie onderzocht tien ongevallen met militaire voertuigen van de Koninklijke Landmacht waarbij militairen gewond raakten. In totaal raakten tien militairen zwaargewond, twintig militairen lichtgewond en zeven militaire voertuigen zwaar beschadigd of waren niet meer te gebruiken. De ongelukken vonden plaats tijdens opleiding, training, oefening en filmopname en niet bij daadwerkelijke inzet of missie.

Datum	Voertuig	Locatie	Eenheid	Gewonden
23 februari 2023	Mercedes Benz 290GD 10KN	Hoogersmilde	<u>11 Luchtmobiele Brigade</u>	2 militairen zwaargewond en 3 militairen lichtgewond
9 mei 2023	<u>Fennek</u>	De Vlasakkers	<u>Opleidings- en trainingscentrum Manoeuvre</u>	3 militairen lichtgewond
31 augustus 2023	Mercedes Benz 290GD 11KN	Wattens (Oostenrijk)	11 Luchtmobiele Brigade	1 militair zwaargewond en 3 militairen lichtgewond
15 april 2024	<u>Boxer</u> en <u>Fennek</u>	Güz Altmark (Duitsland)	<u>13 Lichte Brigade</u>	3 militairen zwaargewond en 2 militairen lichtgewond
11 juni 2024	Fennek	Lohheide (Duitsland)	<u>43 Gemechaniseerde Brigade</u>	3 militairen lichtgewond
4 september 2024	Twee Fenneks	Todendorf/Rantzau (Duitsland)	<u>Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando</u>	3 militairen zwaargewond en 1 militair lichtgewond
18 september 2024	Mercedes Benz 290GD 5KN	Alvdalen (Zweden)	<u>Operationeel Ondersteuningscommando Land</u>	1 militair lichtgewond
6 oktober 2024	Mercedes Benz 280 CDI	Bergen (Duitsland)	13 Lichte Brigade	1 militair lichtgewond
7 oktober 2024	Boxer	Lohheide (Duitsland)	13 Lichte Brigade	3 militairen lichtgewond

¹ De IVD voegt in lijn met de aanwijzing van het Ministerie van Algemene Zaken ten aanzien van de digitale toegankelijkheid een samenvatting in begrijpelijke taal toe aan haar rapportages. Dit doen wij om bij te dragen aan begrijpelijke communicatie door de overheid.

² Dit is een samenvatting in begrijpelijke taal. Indien er verschil bestaat in de interpretatie van deze samenvatting en het onderzoeksrapport, is het onderzoeksrapport leidend.

11 november 2024	Mercedes Benz 290GD 11KN	Autosnelweg A1	Opleidings- en Trainingscentrum Manoeuvre/ 11 Luchtmobiele Brigade	1 militair zwaargewond
------------------	--------------------------	----------------	--	------------------------

Hoe kan het dat de ongelukken zo ernstig waren?

Militairen moeten zich houden aan de verkeersregels in de Wegenverkeerswet 1994. In de Wegenverkeerswet 1994 staat hoe je veilig moet rijden op de openbare weg. Iedereen die rijdt in een militair voertuig moet zich ook houden aan de Verkeersregeling Defensie, bijvoorbeeld op oefenterreinen. In de Verkeersregeling Defensie staat hoe je om moet gaan met een militair voertuig om zo veilig mogelijk te rijden. Een commandant mag met een vrijstelling bepalen dat de autogordel niet gedragen hoeft te worden. Als de commandant toestemming geeft, mag je iets anders doen dan in de Verkeersregeling Defensie staat, maar alleen als dat moet om je werk als militair goed te kunnen doen.

De Inspectie Veiligheid Defensie vindt dat de landmacht extra moet letten op drie dingen: het gebruik van de autogordel, maar ook wanneer je de autogordel volgens de regels niet hoeft te dragen, en het hebben van het goede militaire rijbewijs en de militaire rijbevoegdheid.

- **Gebruik van de autogordel**

De Inspectie Veiligheid Defensie ontdekte tijdens het onderzoek dat de militairen bij deze tien ongelukken hun autogordel niet droegen. Je kan ernstiger gewond raken als je de autogordel niet draagt en je een ongeluk krijgt. In de Wegenverkeerswet 1994 staat dat je de autogordel altijd moet dragen. Militairen moeten dat van de Verkeersregeling Defensie ook op oefenterreinen. Militairen dragen op de openbare weg hun autogordel meestal wel. Ze doen dat vooral niet in het oefenterrein omdat ze dat niet handig vinden.

- **Vrijstelling voor het dragen van de autogordel**

Soms mag een commandant besluiten dat militairen zich niet aan de regels hoeven te houden. Dat mag niet iedere commandant: bij de landmacht moet dat een bataljonscommandant of een hogere commandant zijn. Er zijn ook commandanten die geen vrijstelling mogen geven, maar het wel doen. Dat is niet goed. Er zijn regels over wanneer een commandant een vrijstelling mag geven.

- **Vereiste (militaire) rijbewijzen en militaire rijbevoegdheid**

Om te rijden in militaire voertuigen is een apart militair rijbewijs nodig. Militairen weten niet altijd in welk voertuig zij met hun militaire rijbewijs mogen rijden. Dat komt bijvoorbeeld omdat sommige voertuigen heel erg op elkaar lijken, maar toch anders zijn. Dan heb je ook een ander rijbewijs nodig. Commandanten moeten ervoor zorgen dat hun militairen het juiste rijbewijs hebben voor het voertuig dat ze voor hun werk moeten gebruiken.

Wat heeft Defensie tot nu toe gedaan met de resultaten van het onderzoek van de IVD?

In november 2024 stuurde de Inspectie Veiligheid Defensie een brief aan de Commandant Landstrijdkrachten. Daarin stond dat de Inspectie Veiligheid Defensie zich zorgen maakte omdat er steeds meer en zwaardere ongelukken gebeurden.

In januari 2025 reageerde de Commandant Landstrijdkrachten met een brief. Hierin stond hoe hij ervoor wil zorgen dat de autogordel vaker gebruikt wordt. De landmacht gaat ook onderzoeken hoe de chauffeurs beter en veiliger kunnen rijden, ook in het oefenterrein.

Wat moet Defensie doen van de IVD?

De IVD wil dat er zo min mogelijk ongelukken gebeuren. Daarom doet de IVD aanbevelingen aan onderdelen van Defensie. Een aanbeveling vertelt Defensie wat er moet verbeteren om ongelukken te voorkomen.

- Bespreek met de commandanten die een vrijstelling mogen verlenen wanneer dat mag. En wanneer het beter is om geen vrijstelling te verlenen. Zorg dat ze weten waar ze over na moeten denken om deze keuze te maken.
- Bevorder actiever het gebruik van de autogordel. Neem een andere maatregel om veilig te rijden als er geen autogordel in het voertuig zit.
- Organiseer samen met het Opleidings- en Trainingcentrum Rijden vervolgcopleidingen voor militairen, zodat zij vaker kunnen rijden. Dat komt ook de veiligheid in het verkeer ten goede.
- Zorg ervoor dat militairen weten welk rijbewijs ze nodig hebben om in een voertuig te mogen rijden. Dit voorkomt verwarring en verhoogt veiligheid op de openbare weg en op oefenterreinen.

Begrippenlijst

Uitleg bij de onderstreepte woorden uit de tekst. De woorden staan in de volgorde waarin ze in de tekst staan.

Voertuig	Een voertuig wordt gebruikt om mensen of dingen over de weg te verplaatsen. Een <u>militair</u> voertuig wordt gebruikt door militairen.
Militair	Iemand die in uniform bij Defensie werkt. Militairen zijn onder te verdelen naar de rang die ze hebben. De rang geeft de plaats aan die je inneemt in het leger. Er zijn bijvoorbeeld soldaten, sergeanten, luitenanten en kapiteins.
Landmacht	Het hele leger in Nederland noemen we de krijgsmacht. De landmacht is een onderdeel van de krijgsmacht.
Inzet	Een taak, een opdracht of een bevel uitvoeren. Het is de handeling waarbij soldaten, materieel of andere middelen worden ingezet om een doel te bereiken.
Missie	Als militairen naar een ander land worden uitgezonden zijn ze op een 'missie'. Dat wordt ook wel uitzending genoemd.
11 Luchtmobiele Brigade	Dit is een eenheid bij de landmacht. 11 Luchtmobiele Brigade kan snel ingezet worden.
Eenheid	Een eenheid is een specifieke groep militairen die samenwerkt en onder één <u>commandant</u> valt. Je kunt het zien als een team of afdeling binnen de krijgsmacht.
Fennek	De Fennek is een militair voertuig. Het wordt gebruikt om informatie over een gebied of de vijand te verzamelen en een gebied te bewaken. Dat doen ze vaak in kleine groepen, in een groot gebied en in het donker.

Opleidings- en trainingscentrum Manoeuvre	Het Opleidings- en Trainingscentrum Manoeuvre geeft opleidingen en helpt bij training van eenheden. Hier leren militairen hoe troepen op het land moeten worden ingezet.
Boxer	De Boxer is een militair voertuig. Het is een groot en stevig voertuig waar veel in kan. Het wordt gebruikt om mensen en spullen snel en veilig te vervoeren.
13 Lichte Brigade	Dit is een eenheid bij de landmacht. 13 Lichte Brigade kan snel een grote afstand afleggen. Ook kunnen ze met hun voertuigen goed in steden optreden.
43 Gemechaniseerde Brigade	Dit is een eenheid bij de landmacht. 43 Gemechaniseerde Brigade heeft grote, zware voertuigen en kan daarmee in alle soorten terrein optreden.
Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando	Het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (DGLC) verdedigt het luchtruim vanaf de grond. Met verschillende wapens schakelt de eenheid bijvoorbeeld vliegtuigen, helikopters, raketten en drones uit.
Operationeel Ondersteuningscommando Land	Het Operationeel Ondersteuningscommando Land helpt Nederlandse militairen. Dat doen ze met spullen en mensen.
Wegenverkeerswet 1994	Deze wet gaat over de regels op de weg.
Openbare weg	Elke weg, pad, stoep, of fietspad waar iedereen gebruik van mag maken.
Vrijstelling	Een vrijstelling beschrijft wanneer en waarom je je niet aan de geldende regels hoeft te houden.
Operationeel gebruik	Als je een militair voertuig gebruikt het uitvoeren van militaire taak of opdracht.
Militaire rijbevoegdheid	In welke voertuigen je met je militaire rijbewijs mag rijden
Commandant	Een commandant is de baas of bevelhebber over een militaire eenheid, schip, kazerne of groep. Het is iemand die leiding geeft en beslissingen neemt.
Bataljonscommandant	De baas van een bataljon (400 tot 2000 militairen).
Opleidings- en Trainingscentrum Rijden	Het Opleidings- en Trainingscentrum Rijden (OTCRij) geeft rijopleidingen. Militairen leren er voertuigen besturen, bedienen en onderhouden.